

JOAN
BARRIL
LA DONA
IMMÒBIL

JOAN BARRIL

La dona immòbil

Edicions 62

Barcelona

© Joan Barril, 2014

Queda rigorosament prohibida sense autorització escrita de l'editor qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra, que serà sotmesa a les sancions establertes per la llei.

Podeu adreçar-vos a Cedro (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra (www.conlicencia.com; 917021970 / 932720447).

Tots els drets reservats.

Primera edició: febrer del 2015

© d'aquesta edició: Edicions 62, s. a.
Pedro i Pons, 9-11, 08034 Barcelona
info@edicions62.cat
www.edicions62.cat

Fotocomposició: Víctor Igual
Aragó, 390, 08013 Barcelona
Imprès a Liberdúplex

DIPÒSIT LEGAL: B. 703-2015

ISBN: 978-84-297-7429-0

La primera vegada que François Martell va veure el mar es va espantar. Devia tenir deu anys i va anar a passar unes vacances a Normandia. El mar era un misteri de color gris i els mariners intentaven acolorir-lo amb pesats impermeables de color groc. Eren aquelles platges desolades on la silueta humana semblava que defugís les altres siluetes. Al jove Martell el mar li feia por perquè se l'imaginava com un devorador de somnis.

Per sentir-se segur, de dia, construïa castells de sorra, però l'endemà la platja tornava a ser llisa com una pissarra on el mar sempre tenia l'última paraula i les empremtes dels peus dels banyistes també havien desaparegut endutes per la maror. El nen Martell sempre va sospitar que el mar no s'havia limitat a endur-se les petjades sinó que les ones s'havien enrosicat als turmells i també s'havia empassat els homes i les dones que intentaven prendre el poc sol. Sols així s'explicava que cada dia hi hagués menys gent a la platja. Ningú no li va dir que al setembre la gent torna a l'escalfor de les llars de foc i la pell humana es converteix en el penja-robes d'una llana confortable amb aroma d'armari. L'últim dia de les vacances el seu avi el va dur a un cementiri americà on totes les creus estaven perfectament alineades sobre la gespa. I François Martell va entendre

que potser sota cada creu hi havia un d'aquells passavolants de les platges que el mar havia raptat i havia retornat convenientment masegat pels peixos i els crustacis, i que els funcionaris del departament de Normandia els havien recollit per donar-los terra i alimentar els cucs que fan fèrtils els prats i les pastures.

D'ençà d'aquelles vacances, Martell va decidir buscar la solidesa de les muntanyes i veure el mar per televisió, que és una finestra segura.

Avui Martell s'ha llevat sense mandra i li ha dit a en Takú Ly que li fes quatre ous de guatlla ferrats amb un cava i després un te fumat. Damunt la taula de l'esmorzar, Takú Ly li ha deixat la premsa del dia, el *Wall Street Journal* i el *Financial Times*. S'ha estat una hora llarga i ha completat la lectura amb el seu iPad. A Martell li agrada el tacte del paper, però també li agrada la immediatesa. La lletra impresa es fa vella massa de pressa, però és certa. La lletra de la pantalla és ràpida, però no distingeix entre la veritat i el rumor. Ha sortit a la terrassa de l'àtic i ha vist el mar que tanta por li feia a la llunyania. El mar vist des de lluny és com el blau dels mapes: hi són però no mullen, semblen profunds però només serveixen per ser assenyalats amb els dits, potser algun dia el mar s'atabala però no hi ha cap naufragi.

Al seu costat hi té la Bambi, una magnífica golden retriever que li remena la cua pensant que potser un dels ous de guatlla serà la millor manera que el seu amo li desitgi bon dia. Fa tres anys que la Bambi li fa companyia i gairebé podria dir que l'aconsella. Quan ha de fer una transac-

ció mira la Bambi i si convé aixeca el cap i el fa anar amunt i avall. Si no convé, la gossa es gira d'esquena i a vegades fins i tot se'n va de l'habitació. A la Bambi no li agrada que li llencin pilotes per caçar-les al vol i haver-les de tornar a l'amo. En realitat la Bambi sap que aquell home atlètic i fort no és el seu amo, sinó que en tot cas és ella la que el guia i li diu el que ha de fer. Ara Martell mira les plantes del seu jardí d'àtic i sobreàtic. Podria tenir un jardiner, però s'estima més cuidar-se'n ell. Quan el propietari de la planta poda, la planta se sent agraïda. Quan ho fa un altre, la planta pateix. Acaricia els ciclàmens blancs ara que n'és temps i els pètals li donen al tou dels dits un tacte de vellut.

¿Quants anys fa que no sent el vellut d'una pell estimada? Martell busca al vestidor una camisa i una americana que s'hi adigui. Fa fred, però no es posarà corbata. Fa temps que no se la posa potser perquè fa temps que no ha d'anar de bancs a pidolar. Martell forma part en aquests moments de crisi dels clients llepats pels banquers. Torna a fullejar l'índex Nikkei i somriu. Frankfurt també segueix l'onada oriental. Caldrà esperar unes hores i és probable que el Dow Jones li proporcioni una petita alegria.

François Martell agafa l'ascensor i dona instruccions al xofer. Avui se n'anirà a peu.

Mentre es posa les sabates, Martell s'acaricia els peus com sempre fa de vint anys ençà, quan se'ls enfarinava amb pòlvores antisuor i els deixava que anessin introduint-se en unes sabatilles esportives. Ser jove deu ser admirar les sabatilles esportives, aquelles que després seran simplement una nosa a l'armari. François Martell recorda el tac-

te de les sabatilles. Les batejava amb un nom oportú. Les sabatilles Ginebra, les sabatilles Marató, les sabatilles Barcelona. Sobretot aquestes, que li van permetre arribar el primer per davant de kenians, d'etíops o de marroquins, atletes que mai no van saber que ho eren fins que es van trobar amb una petita quantitat de diners a la butxaca. Amb les sabatilles batejades com a Barcelona, Martell va entrar el primer a la prova dels 5.000 metres. I la premsa va dir que feia molt temps que no veien un blanc dalt del pòdium de la mitja distància. Un alemany anomenat Dieter Baumann va intentar prendre-li la medalla, però no ho va aconseguir. Europa sempre s'ha fonamentat en la rivalitat francoalemanya. I ara els músculs i la resistència els agermanaven.

Eren temps d'eufòria i de sobrealimentació. Allò que es coneix com a Occident encara era una petita festa de les fortunes que mai no s'acaben. Martell era fill del iogurt i del filet, dels bons hidrats de carboni i d'una educació basada en l'esforç i en el càlcul. De tot això Martell, encara avui, en va sobrat. I posar-se les sabates per sortir a passejar és una manera de retre homenatge a la ciutat que el va veure triomfar per primera vegada. Un poeta local va dir una vegada que el pedestal eren les sabates. François Martell ha tornat des de fa pocs anys a la ciutat on va córrer més de pressa que els altres per dedicar-se a anar més lentament. La soledat del que ho té pràcticament tot és la destil·lació del poc que encara li manca.

Potser la condició de ric consisteix precisament en aquesta voluntat d'anar als llocs a peu. Si el temps és or, aquell que té or no necessita estalviar el temps. Martell es deixa

anar de la part alta de la ciutat i s'atura a les places públiques on els nens que encara no van a l'escola juguen als gronxadors. S'adona de la quantitat de gossos —ara se'ls diu mascotes— que caminen pels carrers. Els passejadors de gossos no es miren als ulls, sinó que miren els ulls dels animals amb els quals es creuen. Els homes tots som iguals —pensa Martell— però és en el gos on es troba la diferència. Per això no s'hi val la generalització canina: els labradors són pacients, els beagle són uns pispes, els fox terriers són excitables, el pastor alemany és fidel i llest. Però de tant en tant hi ha l'excepció que confirma el tòpic. Potser hi ha un fox terrier que pensa, un labrador inquiet, un beagle generós i un pastor alemany que es converteix en un sicari del poder.

Deu ser per això que a Martell li agrada de tant en tant anar a peu, perquè d'aquesta manera no l'identifiquen com a ric. També li agrada tornar a casa, perquè allà la Bambi l'espera i ell pot dir des de la porta «¿que hi ha algú?». I si hi ha algú és senyal que la riquesa s'ha instal·lat a casa seva. L'homogeneïtat de l'economia és perillosa quan precisament la majoria busca culpables. Potser els diners només serveixen per comprar conceptes que no es venen enlloc: comprar temps, comprar voluntats, comprar silencis, comprar oblits; i que d'aquesta manera els diners ens permetin assolir una vida nova que no sigui tan dolorosa com la vida vella. Martell pensa que abans es deixava viure i ara es limita a mirar.

Les passes són sàvies. A vegades s'aturen davant un aparador buit i allà dintre hi ha aquell objecte o aquella roba

que feia temps que estàvem buscant. Les passes sovint segueixen altres passes, com si tinguessin l'olfacte de trobar algú que mereix el nostre contacte. A vegades les passes fan veure que es cansen i s'arrossegueu pel sauló dels parcs fins que troben un banc privilegiat on la vida dels altres se'ns ofereix sense vergonya. Al cap i a la fi, pensa Martell, no hi ha cap altre teatre del món millor que el de les ciutats. N'hi ha prou d'asseure'ns en un pedrís d'una plaça buida i, de sobte, se sent una ràdio que surt d'una finestra, passa un gat i torna amb tres gats més, arriba un jubilat i s'asseu una mica més lluny, però a poc a poc aquell jubilat es va acostant imperceptiblement i emet algun monosíl·lab que fructifica en una profunda conversa sobre l'abans i l'ara, sobre el temps d'ahir i el de demà. És probable que, després del primer jubilat, n'arribi un altre que coneix el primer i aleshores el diàleg s'anima fins que les passes tornen a demanar moviment i Martell s'aixeca i saluda els seus companys de vida i se'n va com un entomòleg que ja ha caçat amb la paperina les papallones que li mancaven per a la col·lecció. Martell no pregunta gairebé mai, però destil·la les paraules de la veu humana. I, quan repeteix una paraula desconeguda, la deixa fondre a la boca i la pronuncia en veu baixa com si fos un caramel acabat de desembolicar.

Ara ha vist una venedora ambulante que ven trossets de coco humitejats per un rajolí d'aigua fresca. Martell pensa que els cocos són per a l'estiu, però li agrada el seu tacte dur i fustós. Va per comprar-ne un però aleshores s'adona que amb prou feines té unes quantes monedes insuficients per apaivagar la temptació d'aquell objecte a mig camí entre la fruita i la marqueteria. La noia dels cocos li allarga una mitja lluna i li diu que no pateixi que ja l'hi pagarà un

altre dia. Martell pensa que a vegades el món és perfecte i que tot plegat és com un paradís on les fonts brollen xocolata i els arbres fruiters s'inclinen al pas del caminant. Tants diners que en aquest mateix moment estan corrent amunt i avall del món en nom seu i ell, en canvi, ha hagut d'acceptar la petita almoïna de la venedora ambulat. De tantes vegades que li dóna les gràcies se sent ridícul. Fins al punt que les passes, també de tan avergonyides, una mica més i es confonen entre elles per tombar-lo a terra. Un terra que llisca i que pot convertir un cavaller en un espantaocells.

Martell es posa les mans a les butxaques i s'apuja el coll de l'americana. De sobte li sembla que la barba li ha crescut en un parell d'hores com en un parell de dies. Un cop de vent el desclenxina i l'ombra allargassada de l'hivern mostra al terra la silueta d'un captaire. A vegades Martell se sent empassat per la fascinació de qui no té res. Si es donés el cas, tot seria una agradable sorpresa. Caldria anar a peu d'un lloc a l'altre, recollir branques o fustes per escalfar-se, conèixer les fonts públiques pel gust de l'aigua de cadascuna, confiar en altres captaires que no tenen res i al mateix temps malfiar-se'n precisament perquè no tenen res, i per a un pobre no hi ha ningú més ric que un altre pobre més desvalgut.

Fa temps que Martell no fa servir la paraula *pobre*. El pobre és del segle XIX i al segle XXI la gent sense recursos són *econòmicament febles, classes desafavorides, ciutadans sota el llindar de l'escassetat*. És la grandesa de l'eufemisme. Ser pobre no és altra cosa que un retall de l'esperança. La gent

pensa que el pobre es defineix per no tenir res, però el primer que perd el pobre és la certesa del que passarà les pròximes hores. Ni el temps no li pertany. La nit l'engolirà en la soledat, perquè la segona cosa que perd el pobre és la companyia. I esperarà la celístia de l'horitzó per començar altra vegada a guanyar-se el dia. Martell sap que a ell això no li pot passar. Els paradisos només arriben a ser-ho quan són fiscals. Sempre podrà anar-se'n a qualsevol lloc on mai no es faci de nit. Però mentrestant Martell encara fa d'equilibrista a la bisectriu de la fam aliena i el rot propi. No ha pogut comprar un trosset de coco a la venedora ambulat, però disposa a la butxaca de molts rectangles de plàstic daurats per satisfer la curiositat i les temptacions. Al capdavant al pobre no se li dóna almoïna en targeta de crèdit.

Els empleats de Parcs i Jardins han regat la gespa del parc de L'Auditori i Martell torna a relliscar sobre el paviment mullat. Ha estat a punt de caure, però no ha arribat encara el moment d'un accident estúpid. Recupera l'equilibri i veu a l'altra banda del carrer una petita cua de gent que intenta treure entrades per a un concert imminent. Martell creu que si es deixa endur per la disciplina de la cua de melòmans se sentirà segur. Hi va.

Mai no m'ha agradat fer cues. Potser perquè des de petita en tenia prou a desitjar alguna cosa perquè me la trobés al davant. Em deien que si era una nena malcriada, però, ¿per què serveix tenir diners si no és perquè a la nena se li pugui donar tot el que vol? I tot el que volia em va ser donat fins que ja no va tenir més mèrit que el de la possessió. Per això no m'agrada gaire l'art a

les parets, perquè arriba un moment en què ja no saps si tens parets o quadres. I per això m'estimo més la música, que avui arriba i nia a les emocions i demà s'oblida. Per això estic fent cua en aquest auditori. Tota sola, perquè ja sé que el meu marit no vindrà. Tancaré els ulls abans que tanquin els llums i em deixaré portar per la música, ¿de qui? ¿Interpretada per qui? Encara sóc massa lluny del cartell on està imprès tot el programa.

Darrere meu hi ha un home que se m'acosta massa. No em vull girar, però és evident que hi haurà lloc per a tothom a la gran sala de L'Auditori. No cal que em traspassi els límits de la meva bombolla. Ara em torno a sentir la nena malcriada que em van dir que era. ¿Per què anar amb tanta gent a escoltar música? Podrien venir a casa i interpretar tot el repertori davant meu, asseguda sobre un coixí de vellut vermell, com una princesa. Però ara ni els prínceps reben els músics a casa ni es deixen fotografiar a les llotges entre els aplaudiments incondicionals dels fidels a la dinastia. Ara ho veig bé: el Concert per a piano i orquestra de Beethoven, a la segona part una suite de Ryuchi Sakamoto. ¿Quants anys deu tenir, en Sakamoto? Els orientals semblen no envellir mai. El recordo dirigint la peça de la inauguració dels Jocs Olímpics. De l'altra banda del món arribava un home jove per fer-se sentir enmig de la cridòria d'un estadi. Mai no m'ha agradat haver d'escoltar música a l'interior d'un estadi. Els estadis estan fets per a la suor i per al panteix del perdedor. Jo aleshores era molt jove. M'havien encarregat tenir cura dels vips que entraven a la llotja, perquè els meus idiomes m'ho permetien. Als tocaradans els deia que abans d'entrar estiguessin un parell de minuts quietes escoltant la música d'en Sakamoto. I ells es deixaven manar encara que fos per uns instants per respecte a aquella mitja nena que era jo vestida de blau cel o de vermell fins que els feia entrar a les seves localitats. «You're welcome», els deia. Què em té reservat avui, el

jove Sakamoto, que ja no ho deu ser tant. Era una mitja nena i ara, si hagués tingut fills, podria ser una mitja àvia. I, per acabar el concert, l'Adagio for Strings de Samuel Barber. Aquí sí que acabaré plorant. M'ho veig a venir. Demano l'entrada: fila 7 número 7. Rebo el tiquet com si acabés de comprar un dècim de loteria. Me'n vaig. Passa un taxi lliure i me'l faig meu. Cantussejo la melodia de l'Adagio de Barber i sento una força estranya que em prem el clatell i que em porta gotes salades a la tangent dels ulls.

Martell s'ha posat a la cua just al darrere d'aquella dona. Encara té la pell ferma i llisa i els cabells recollits entre les orelles. «La vida és una pell de dona», pensa Martell. I la dona és l'Helena Graus. ¿Per què deu ser que la gent que hem conegut té un misteriós poder d'atracció, com l'imant que atrau el metall que prèviament ha estat imantat? Martell, mentre mira a la coneguda ja desconeguda, pensa en l'equilibri que fa que tots els astres de l'univers es mantinguin a la mateixa òrbita pels anys dels millennis. S'hi fixa amb precisió d'entomòleg. La suau fermesa de les espatlles, la fragància aromàtica de la pell del bescoll i la fermesa de la barbeta llençada cap endavant com la proa d'un trencaglaç. Si ara es girés potser no el reconeixeria. L'Helena Graus ara deu tenir quaranta-vuit anys i en Martell cinquanta-cinc. ¿Quants cabells deu haver perdut en Martell engolits per les maleïdes hormones? ¿Quanta panxa nova hi ha a l'interior de l'epipló major que conforma l'abdomen? Això no hi ha esport que ho aturi. Al capdavant han passat trenta anys des que corrien amunt i avall amb un descapotable per les carreteres de la muntanya.

Aleshores no hi havia tants cotxes i alguns trams encara estaven per asfaltar. La velocitat es mesurava per la llargada del mocador que voleiava al cap de l'Helena. I pels seus xiscles i per la seva rialla. Si la joventut té un llenguatge, aquest és el del riure permanent. És un riure que no prové de la broma ni del joc de paraules. Es tracta del riure que intenta comunicar el creixement del cos a la magnitud del món. Quan un jove riu, està advertint als segles que ell acaba d'arribar. És un riure gratuït, que no fa befa de ningú. Així era l'Helena Graus quan trucava a les portes de la seva vida i en François Martell li feia de porter.

No és el porter sinó la taquillera la que li pregunta quina localitat vol. «Posi'm al costat de la senyora que acaba de comprar-ne una. Anem junts». Paga amb targeta de crèdit, que d'això sí que en té. I a la mà d'en Martell ja flameja un tiquet on hi posa fila 7, número 9. El destí els va fer conèixer en el moment que el president del COI li va penjar la medalla d'or al coll, més tard la fatalitat els va separar, i ara Déu, vestit de taquillera, l'acaba de col·locar una altra vegada al seu lloc.

Martell es pregunta si, després de tants llocs, serà veritat que el seu autèntic lloc al món és passar dues hores i un entreacte al costat de la seva pròpia joventut. Un veritable drama simfònic, la joventut.

Pel carrer assolellat passa ara una caravana d'una campanya electoral. El país està expectant per saber quants són els que estan a favor d'ells mateixos o els que estan a favor de la seva pròpia inèrcia. Un caixer automàtic li ofereix la possibilitat d'introduir una targeta i convertir el

rectangle de plàstic en esferes metàl·liques. Martell es pregunta si en el supòsit que guanyessin els partidaris de la secessió també podria treure diners del caixer automàtic. Li fa aquesta pregunta a una noia que li dóna un petit pasquí del seu candidat. Martell llegeix: «Ara convé, Mercader».

Sempre hi ha algú que diu allò que convé. I al cap de ben poc temps sempre hi ha molta gent que considera que la candidatura que van votar potser no convenia. La democràcia només és un sistema, però és la vida quotidiana la que fa que els escollits es confonguin amb els unguits per la història. Martell s'adreça a la noia amb el típic posat de la ingenuïtat europea: «Amb aquest cognom, el tal Mercader potser donarà més importància als mercats de valors que no pas a les necessitats del comú». La noia se'l mira desafiant —és de les convençudes— i li diu a Martell: «Mercader és la llibertat». I se'n va a predicar la bona nova a altres badocs.

Quanta tirania s'ha forjat sota les lletres que conformen la paraula llibertat! La llibertat no s'engendra sola, sinó que té una llevadora que la fa néixer. I a aquesta llevadora se la coneix amb el nom d'opressió. Digue'm allò que fas malament, exerceix el govern de mala manera, sigues dogmàtic i violent i veuràs com davant teu s'aixequen multituds fartes de la humiliació.

El clam per la llibertat, ¿és garantia de llibertat? La llibertat és l'emancipació momentània, però no reuneix les garanties per a una vida del tot lliure, desproveïda de paraules intocables i de litúrgies artificioses. «Mercader és la llibertat!», li deia fa uns moments una noia a en Martell. Però Martell es pregunta: «Si Mercader és la llibertat, ¿la llibertat només és Mercader? Posa-li un nom propi

a un concepte abstracte i tindrà l'origen de tots els totalitarismes.

François Martell sent el telèfon mòbil a la butxaca. Mira l'e-mail: el Dow Jones ha tancat millor del que ell preveia. Això també és la llibertat. Aquesta nit cal donar instruccions per vendre accions d'ABC i comprar XYZ. Però la llibertat no es cotitza. En tot cas es finança. Decideix estudiar el tarannà del tal Mercader.

Les enquestes donen un resultat que ja voldrien els altres partits. A Clovis Mercader ja li comença a fer mal l'espatlla de tanta gent que li dona copets de felicitació anticipada. «Fins ara teníem la nostra gent, i aquesta no ens fallava. Però ara tenim gent nova. Els joves, per exemple. I també els desenganyats dels altres partits». El director de la campanya està content i intenta donar ànims a en Mercader, sempre amb un posat escèptic, sempre pensant en algunes coses insondables i misterioses. «¿En què pensa en Mercader?». És de natural callat. Potser és que pensa massa. Se li acosta el responsable de la campanya i li diu que li ha preparat uns quants tuits per tal que els seus admiradors puguin seguir-lo dia a dia i puguin saber la seva opinió sobre el que passa al món. Mercader intenta protestar: «Però no és veritat que el que surt al Twitter sigui la meva opinió. Si l'heu escrit vosaltres vol dir que d'ara endavant m'hauré de defensar de les vostres opinions, no pas de les meves». Per darrere de Clovis Mercader els més joves de la campanya es miren i fan alguna ganyota. El candidat és antic, s'ha quedat a l'altra banda de l'anomenada fractura digital. No s'adona que els temps han canviat

i que els missatges impresos en paper ja no semblen tan sòlids com els missatges vistos a la pantalla.

Mercader sap que una cosa és la campanya electoral i una altra el govern. Potser la campanya és una acció més difícil, perquè es basa en la impostura. En canvi el govern és la conseqüència de molts anys d'experiència i d'intuir els problemes que afecten els ciutadans. Mercader té ganes que acabi tota aquesta farsa i que entri definitivament al despatx des d'on pensa escometre importants reformes de la sanitat pública i regulacions de la privada. Potser ara, en el miratge de les multituds, la política sembla una olla de grills. Però deixem que passin els grans titulars dels resultats, prenguem possessió de la majoria parlamentària i entrem amb la maleta carregada de projectes a l'edifici des d'on s'ha d'administrar la salut dels ciutadans d'avui, i també dels de demà. «Amb el Twitter ja podeu fer el que vulgueu. Respondré allò que em digueu que respongui». Al capdavant, ¿què significa una petita concessió d'uns dies comparada amb el plaer de governar? Això del Twitter és una historieta, però Mercader té ganes d'entrar a la Història. I això està per caure.

El responsable de campanya treu el calendari. L'última setmana de desembre a Mercader li toca anar a treballar-se el sud del país, que tenen una mica descuidat. La nit de Cap d'Any i l'endemà, festa. Míting final la vigília de Reis, jornada de reflexió i, l'endemà, tothom a votar, que serà diumenge. «¿Alguna pregunta?», diu el cap de campanya. Clovis Mercader té el cervell ple de preguntes, però no les fa perquè no l'entendrien. Sempre ha estat preguntant-se qüestions sobre ell mateix i sobre els altres. Ben mirat potser no ha arribat a coneixe's del tot. I el dia que li van oferir anar de número dos a la llista del partit

del govern no va saber dir que no. Ell sap que, amb la victòria a la butxaca, el líder carismàtic que fins ara encarnava la idea i la tàctica del partit pensa dimitir. Aleshores serà ell, en Mercader, el que haurà de fer-se càrrec del petit país que fa tant de temps que administren. Mercader va estudiar per metge. Coneix el món exterior i les malalties de les finances. «Ho farà bé», diu l'ideòleg que l'ha ungit successor. «Ho farà bé», ratifica Mercader.

A vegades li agradaria que la seva dona anés amb ell i l'aplaudís des de la primera fila. Però això no ha estat així d'ençà de fa uns mesos. Són companys de feines diferents, administradors d'una casa —la seva— que és com una casa de colònies on fa temps que no va ningú. Clovis Mercader està sempre envoltat de gent i sentint a la panxa una soledat rasposa. Diuen que «Ara convé, Mercader». ¿A qui li convé? ¿És que potser em faig falta? ¿M'aplaudeixen a mi o s'aplaudeixen a ells per haver format una petita unanimitat que els ha de treure de la boira?

El món és tan petit com gran és la glòria de governar-lo. El que Mercader va a fer —pensa— qualsevol podria fer-ho.

Per exemple, llegir les cartes que li arriben.

Cada dia de bon matí apareix l'Elisenda amb les cartes que ha rebut el candidat. Són cartes postals, d'aquelles que ja no es porten. En una carta postal hi ha un esforç manual que, depèn de com, arriba a ser més valuós que les paraules. Clovis Mercader dóna prioritat a les cartes escrites, a màquina o a mà no hi fa res, per damunt dels e-mails. A vegades li sembla com si el correu electrònic respongués

més a la compulsió del que escriu que a la importància d'allò que cal que sigui llegit. En una carta escrita i enviada amb tots els atuells de paper, sobre, segell i caminada fins a la bústia hi ha una voluntat de ser escoltat mentre que l'e-mail amaga la impaciència de ser simplement rebut. Mercader encara creu en la calligrafia i en la composició dels blocs i les corbes de la tinta. Per això l'Elisenda li dóna al candidat cada dia les cartes ordenades pel gramatge del sobre, per les filigranes del text i, naturalment, pel tractament de l'encapçalament. És molt diferent algú que s'adreça al candidat tractant-lo de vostè que un altre que fa servir el tuteig.

El candidat Mercader fa estona que intenta recordar el rostre d'aquell corresponsal insospitat. Es diu —o així ho signa— Albert Bardají. Li demana una estona per fer-li saber un projecte. Demostra un coneixement que va més enllà d'allò que han dit de Mercader els diaris. Sembla tenir alguna cosa a veure amb el veïnatge que manté al poble de muntanya on durant molts anys va viure la família de la seva dona. A més a més el tal Bardají sembla que és metge i com a col·lega el tracta. Per la poca informació que hi ha a la carta infereix que és neuròleg. Se l'imagina ara circulant, petit com deu ser, pels laberints del seu cervell activant la memòria escàpola que tots comencem a tenir a partir d'una certa edat. El tal Bardají, metge neuròleg, ha penetrat via postal a la caixa dels malendregos que és la closca del candidat i pretén fer com el cavall de Troia d'Ulisses. Li parla d'un projecte, a ell que de projectes en té tants. Un anomenat centre de recuperació neurològica que es diria Centre Sinapsi. «N'hem de parlar, estimat Mercader». Hi ha en aquella carta un intent d'extreure del pou de la desmemòria alguna trobada an-

terior, com si el tal Bardají i el candidat Mercader s'haguessin vist en altres moments de la seva vida. La vida és la memòria i si Mercader no té la memòria d'en Bardají és senyal que no ha tingut ni ganes ni esma d'incloure'l als armaris de l'experiència. A en Mercader aquesta amnèsia selectiva li fa una mica de mal. Potser ell, malgrat els cartells i els vots, també serà un subjecte digne d'oblit. Però el cert és que ara no té temps per recordar. A Mercader, en aquesta etapa política de la seva vida, no li cal tornar a les tertúlies mèdiques amb gent que amb prou feines ha estat coneguda i estimada efímerament per l'atzar. A Bardají el salva l'elegància de la seva minúscula prosa i l'audàcia de tornar a tenir un diàleg escrit com quan potser eren joves. Li respondrà tan bon punt hagi acabat amb la premsa.

—Perdoni la pregunta, però ¿vostè quants anys té?

—No em perdoni res. Si no l'hi digués, seria jo el que li hauria de demanar perdó a vostè.

—No sigui llepafils. L'edat forma part de la seva intimitat. Té tot el dret a callar-la.

—Però, en canvi, li hauria de dir l'edat a un policia que me la preguntés, o a un jutge, o a algú que em volgués oferir una feina, o a un agent d'assegurances. ¿És menys important vostè que tota aquesta gent que ho vol saber tot de nosaltres?

—Jo només sóc una casualitat que m'ha dut fins a vostè. Els que m'ha enumerat han fet de la pregunta el seu ofici.

—El mateix ofici que altres han fet administrant el seu silenci.